ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 15ης Οκτωβρίου 1969*

Στην υπόθεση 15/69,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση προς το Δικαστήριο, του Bundesarbeitsgericht του Kassel, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ και με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιόν του μεταξύ

Württembergische Milchverwertung-Südmilch-AG, Rosensteinstraße 20, Stuttgart-N,

αναιρεσείουσας,

και

Salvatore Ugliola, εργαζομένου, Rosensteinstraße 20, Stuttgart-N,

αναιρεσίβλητου,

η έκδοση προδικαστικής απόφασης ως προς την ερμηνεία του άρθρου 9 του κανονισμού του Συμβουλίου 38/64 της 25ης Μαρτίου 1964 και του άρθρου 7 του κανονισμού του Συμβουλίου 1612/68 της 15ης Οκτωβρίου 1968 περί της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων στο εσωτερικό της Κοινότητος (Abl. 62 της 17ης Απριλίου 1964 και ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001, σ. 33),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους R. Lecourt, πρόεδρο, R. Monaco και P. Pescatore, προέδρους τμήματος, A. M. Donner, A. Trabucchi (εισηγητή), W. Strauß και J. Mertens de Wilmars, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: J. Gand
γραμματέας: A. Van Houtte

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

(το μέρος που περιέχει τα περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

1 Με Διάταξη της 27ης Φεβρουαρίου, που περιήλθε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 28 Μαρτίου 1969, το Bundesarbeitsgericht του Kassel, υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της ΕΟΚ, προδικαστικό ερώτημα ως προς την ερμηνεία των άρθρων 9, παράγραφος 1, του κανονισμού ΕΟΚ 38/64 του Συμβουλίου της 25ης Μαρτίου 1964 και του κανονισμού ΕΟΚ 1612/68 του Συμβουλίου της 15ης Οκτωβρίου 1968, περί της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων στο εσωτερικό της Κοινότητος.

2 Με το εν λόγω ερώτημα ερωτάται αν «τα προαναφερθέντα άρθρα έχουν την έννοια ότι ο εργαζόμενος, υπήκοος κράτους μέλους, ο οποίος απασχολείται στο έδαφος άλλου κράτους μέλους, δικαιούται να ληφθεί υπόψη ο χρόνος της στρατιωτικής του θητείας για τη διάρκεια της υπηρεσίας του στον εργοδότη του, σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας απασχόλησης, για τη χρονική περίοδο κατά την οποία αυτός αναγκάστηκε να διακόψει τη δραστηριότητά του για να εκπληρώσει τις στρατιωτικές του υποχρεώσεις στη χώρα καταγωγής του».

3 Οι κανονισμοί, η ερμηνεία των οποίων ζητείται, βασίζονται στο άρθρο 48 της Συνθήκης, το οποίο προς εξασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων, η οποία είναι ουσιώδης για την Κοινή Αγορά, ορίζει την κατάργηση κάθε δυσμενούς διάκρισης λόγω ιθαγενείας μεταξύ των εργαζομένων των κρατών μελών, όσον αφορά την απασχόληση, την αμοιβή και τους άλλους όρους εργασίας. Σ' αυτή τη διάταξη δεν αναφέρεται καμία άλλη επιφύλαξη εκτός από αυτές που προβλέπονται περιοριστικά στο άρθρο 3 και οι οποίες αφορούν τη δημόσια τάξη, τη δημόσια ασφάλεια ή τη δημόσια υγεία.

Η κοινοτική κανονιστική ρύθμιση σε κοινωνικά θέματα βασίζεται στην αρχή κατά την οποία το δίκαιο κάθε κράτους μέλους πρέπει να εξασφαλίζει στους υπηκόους των άλλων κρατών μελών, που απασχολούνται στο έδαφός του, το σύνολο των πλεονεκτημάτων τα οποία αναγνωρίζει στους δικούς του υπηκόους.

4 Η εκπλήρωση από τους διακινούμενους εργαζόμενους μιας στρατιωτικής υποχρεώσεως έναντι του δικού τους κράτους είναι δυνατό να έχει συνέπειες στο επίπεδο των όρων εργασίας αυτών των εργαζομένων σε άλλο κράτος μέλος.

Η ίδια η εν λόγω κανονιστική ρύθμιση προβλέπει, στα άρθρα 6, παράγραφος 2, και 7, παράγραφος 2, του κανονισμού ΕΟΚ 38/64, καθώς και στο άρθρο 5, παράγραφος 3, της οδηγίας του Συμβουλίου 64/240 και στο άρθρο 6, παράγραφος 2, της οδηγίας του Συμβουλίου 68/360, την προστασία των διακινουμένων εργαζομένων κατά ορισμένων συνεπειών, οι οποίες θα μπορούσαν να προκύψουν από τη στράτευσή τους επί των όρων εργασίας τους. Ο χαρακτήρας αυτών των συνεπειών δεν μεταβάλλεται κατ' ουσίαν ανάλογα με το αν οι εργαζόμενοι στρατεύονται από το κράτος στο οποίο εργάζονται ή από άλλο κράτος μέλος του οποίου έχουν την ιθαγένεια.

5 Ένας εθνικός νόμος, που αποσκοπεί να απαλλάξει τον εργαζόμενο που αναλαμβάνει εκ νέου την απασχόλησή του στην παλαιά του επιχείρηση από τα μειονεκτήματα που προκύπτουν από την οφειλόμενη στη στρατιωτική θητεία απουσία, προβλέποντας ιδίως ότι ο χρόνος της θητείας λαμβάνεται υπόψη για τη διάρκεια της υπηρεσίας στην επιχείρηση, εμπίπτει στο πλαίσιο των όρων απασχόλησης και εργασίας.

Επομένως, σε ένα τέτοιο νόμο δεν μπορεί, λόγω της έμμεσης σχέσης του με την εθνική άμυνα, να μην εφαρμοστούν το άρθρο 9, παράγραφος 1, του κανονισμού ΕΟΚ 38/64 και 7 του κανονισμού ΕΟΚ 1612/68 περί ίσης μεταχείρισης και ίσης προστασίας των διακινουμένων εργαζομένων «ως προς όλους τους όρους απασχόλησης και εργασίας».

6 Το ίδιο το άρθρο 48 της Συνθήκης δεν επιτρέπει στα κράτη, εκτός των ρητά προβλεπομένων περιπτώσεων στην παράγραφο 3, να παρεκκλίνουν από την ίση μεταχείριση ή την ίση προστασία, τις οποίες η Συνθήκη θέλησε να θεσπίσει μεταξύ όλων των εργαζομένων της Κοινότητας, επιβάλλοντας έμμεσα, προς όφελος μόνο των ημεδαπών εργαζομένων, διακρίσεις σε συνάρτηση με τις στρατιωτικές υποχρεώσεις.

Επομένως, κανόνας εθνικού δικαίου, ο οποίος παρέχει στους εργαζομένους προστασία κατά των δυσμενών συνεπειών, στο επίπεδο των όρων εργασίας σε μια επιχείρηση, της οφειλόμενης στις στρατιωτικές υποχρεώσεις απουσίας τους, πρέπει να εφαρμόζεται εξίσου στους υπηκόους των άλλων κρατών μελών που απασχολούνται στο έδαφος του εν λόγω κράτους και που υπέχουν στρατιωτική υποχρέωση στη χώρα καταγωγής τους.

7 Συνεπώς, οι προαναφερθείσες διατάξεις παρέχουν στο διακινούμενο εργαζόμενο, υπήκοο ενός κράτους μέλους, ο οποίος αναγκάστηκε να διακόψει την εργασία του σε μια επιχείρηση άλλου κράτους μέλους για να εκπληρώσει τις εθνικές στρατιωτικές του υποχρεώσεις, το δικαίωμα να ληφθεί υπόψη η χρονική περίοδος που υπηρέτησε στο στρατό για τον υπολογισμό της αρχαιότητάς του στην επιχείρηση αυτή, στο μέτρο που οι περίοδοι της στρατιωτικής θητείας, που συμπληρώνονται στη χώρα απασχόλησης, λαμβάνονται επίσης υπόψη υπέρ των ημεδαπών εργαζομένων.

(Παραλείπεται)

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

έχοντας υπόψη τα διαδικαστικά έγγραφα,

αφού άκουσε την έκθεση του εισηγητή δικαστή, τις προφορικές παρατηρήσεις των διαδίκων, της Κυβέρνησης της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας και της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, καθώς και τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα,

έχοντας υπόψη τη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητος και ιδίως τα άρθρα 48 και 177, τα άρθρα 9 του κανονισμού ΕΟΚ 38/64 του Συμβουλίου της 25ης Μαρτίου 1964 και 7 του κανονισμού ΕΟΚ 1612/68 του Συμβουλίου της 15ης Οκτωβρίου 1968, το πρωτόκολλο περί οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητος και ιδίως το άρθρο 20, και τον κανονισμό διαδικασίας του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων,

κρίνοντας επί του ερωτήματος που του υπέβαλε, με απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 1969, το Bundesarbeitsgericht του Kassel, αποφαίνεται:

Η αρχή της ίσης μεταχείρισης που αναφέρεται, βάσει του άρθρου 48 της Συνθήκης, στα άρθρα 9, παράγραφος 1, του κανονισμού ΕΟΚ 38/64 του Συμβουλίου της 25ης Μαρτίου 1964 και 7 του κανονισμού ΕΟΚ 1612/68 του Συμβουλίου της 15ης Οκτωβρίου 1968, προϋποθέτει ότι ο διακινούμενος εργαζόμενος, υπήκοος κράτους μέλους, ο οποίος αναγκάστηκε να διακόψει τη δραστηριότητά του σε επιχείρηση άλλου κράτους μέλους για να εκπληρώσει τις εθνι-

κές του στρατιωτικές υποχρεώσεις, δικαιούται να ληφθεί υπόψη η χρονική περίοδος που υπηρέτησε έτσι στο στρατό για τον υπολογισμό της αρχαιότητάς του σ' αυτή την επιχείρηση, στο μέτρο που οι περίοδοι της στρατιωτικής θητείας, που συμπληρώνονται στη χώρα απασχόλησης, λαμβάνονται επίσης υπόψη υπέρ των ημεδαπών εργαζομένων.

Κρίθηκε στο Λουξεμβούργο στις 15 Οκτωβρίου 1969.

Lecourt Monaco Pescatore Donner

Trabucchi Strauß Mertens de Wilmars

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 15 Οκτωβρίου 1969.

Ο Γραμματέας
A. van Houtte

Ο Πρόεδρος
R. Lecourt